

3.3.1 Number of research papers published per teacher in the Journals notified on UGC website during the last five years :2022-23

Title of paper	Name of the author/s	Department of the teacher	Name of journal	Year of publication	ISSN number	Link to the recognition in UGC enlistment of the		
						Link to website of the Journal	Link to article / paper / abstract of the article	Is it listed in UGC Care list
Study of molecular interation of monoethanolamine with some higher alcohols at 298.15K	Bhadane S.J	Chemistry	Tenside surfactnt detergent ,60(1)13-20	2023	ISSN:2195-8564	DE GRUYTER	http://doi.org/10.1515/tsd-2022-2430	UGC Care List No.24193
Adhivashi Bhil Jamatitil Shriyanche samajik v arthik jivan.	Patil S.A.	Sociology	Journal of research and development,	2022	ISSN -2230-9578			UGC Journal List No. 64768
प्रसार माध्यमांचा समाजावर पडणारा प्रभाव- एक समाजशास्त्रीय अध्ययन (Page -93-96)	Patil S.A.	Sociology	Journal of research and development, volume -14, Issue -9	2022	ISSN -2230-9578			UGC Journal List No. 64768
समाजावर सोशल मीडियाचा प्रभाव व परिणाम (Page - 314-317)	Patil S.A	Sociology	संशोधक ,(आजादी का अमृत महोत्सव)	2022	ISSN -2394-5990			UGC care listed
XRD, FTIR, and Thermal Studies Of Singal Crystal Cadmium Tartrate Grown By Gel Method	Nandre S. J	Physics	Journal of the Asiatic Society of Mumbai	2022	0972-0766.			UGC-CARE List Group I Impact Factor: 5.29
Growth Synthesis and methodology of Tartrate crystal –A Brief Review	Nandre S. J	Physics	Rex Journal Volume 10	2022	2321-1067			UGC care List journal

Desale
PRINCIPAL
 Uttamrao Patil Arts & Sci. College
 Dahivel, Tal.Sakri Dist.Dhule

Cu _{1-x} Sr _x TiO ₃ thin film resistors for Carbon Monoxide sensing	Ahirrao R. B.	Physics	International Journal of Food and Nutritional Sciences	2022	11851196			UGC care list Group -I
Photoconductivity study of spray pyrolyzed pure and Cu modified SrTiO ₃ thin film	Ahirrao R. B.	Physics	Materials today	2023	1369-7021	Elsevier Sci Ltd	http://doi.org/10.1016/j.matpr.2020.05.517	UGC Care List No. 4007
धुळे जिल्ह्यातील ग्रामीण व शहरी खेळाडूंमधील शारीरिक क्षमतेचा तुलनात्मक अभ्यास	More B.R.	Sports	Journal of Research and Development	2022	ISSN- 2230-9578			UGC Approved-64768
Bhartiya Samajat Khristi Missionarayanche Vivahachya Babatit Aaseleyale Aadhunik Karya	Korde Y.J	History	GENIUS Peer Reviewed Referred and UGC listed Journal No. 47100	2023	ISSN-2279-0489	Ajanta Prakashan website- www.ajantaprakashan.com		UGC listed No.: 47100
लोकमत निमित्ती प्रकियेत प्रसार माध्यमांच्या योगदानाचा अभ्यास	Sandhanshiv S.N.	Politics	Ideal An International multi Disciplinary Research journal Volume XI Issue I	2022	ISSN 2319-359x			UGC listed No.: 47026
नागरीकांच्या राज्यसंस्थेविषयक भूमिकांचा आगिराजकीय व्यवहारांचा अभ्यास	Sandhanshiv S.N.	Politics	Ajanta publication Aurangabad /peer Reviewed Journal	2023	ISSN- 2279-0489			UGC Journal List No.: 47100
Silent protest:A Faminist study of Alice Munro's Lives of Girls and Women.	Shaikh I.U.	English	Sanshodak	2022	ISSN:2394-5990			UGC care listed

PRINCIPAL
 Uttamrao Patil Arts & Sci. College
 Dhule, Tal. Sakri Dist. Dhule

Physical Chemistry

Sanjay Jagannath Bhadane* and S. R. Patil

Study of molecular interactions of monoethanolamine with some higher alcohols at 298.15 K

<https://doi.org/10.1515/tsd-2022-2430>Received February 24, 2022; accepted May 4, 2022;
published online December 7, 2022

Abstract: Experimental measurements of the viscosity, density, and ultrasonic parameters of monoethanolamine (MEA) with 1-butanol, 1-pentanol, and 1-hexanol were carried out at 298.15 K. The excess molar volume (V^E), viscosity change ($\Delta\eta$), and isentropic compressibility (ΔK_s) are calculated using the viscosity, density, and ultrasonic velocity data. A polynomial equation of the Redlich-Kister type was used to fit these values. With increasing mole fraction, the viscosity, the density and the ultrasonic velocity increase. As the concentration of MEA rises, the excess molar volume falls. All V^E values for MEA and 1-hexanol are positive, meaning that V^E increases. At all concentrations, isentropic compressibility and viscosity change exhibit negative values.

Keywords: density; ultrasonic velocities; viscosity.

1 Introduction

The removal of acid gas impurities such as CO_2 and H_2S from the natural, refinery, and synthesis gas streams is a significant operation in gas processing. A wide variety of alkanolamines such as monoethanolamine (MEA), diethanolamine (DEA), and *N*-methyldiethanolamine (MDEA) have been used for industrial gas treatment. A different class of amines, the sterically hindered amines, for example, 2-amino-2-methyl-1-propanol (AMP), has been suggested recently as attractive solvents for removal of acid gas impurities from sour gas streams. The use of mixed amine systems in gas treating processes is of increasing

interest today. The mixed amine systems, which combine the higher equilibrium capacity of the tertiary amine with the higher reaction rate of the primary or secondary amine, can bring about a considerable improvement in gas absorption and great savings in regeneration energy requirements [1].

The amine-based post-combustion CO_2 capture (PCC) is regarded as a reliable and economical technology [2–4]. An absorbent having characteristics of higher capacity, faster absorption rates, lower heat of absorption, and minimum hazardousness to the environment enables PCC more feasible for the industry [5]. Aqueous alkanolamines of monoethanolamine (MEA), methyldiethanolamine (MDEA), and diethanolamine (DEA) have been used in acid gas removal for decades. Conventional absorbents exhibit several disadvantages such as high regeneration energy, poor absorption capacity, and amine degradation. As a result, the interest in amine blends as an absorbent in CO_2 absorption has increased to optimize the energy demand and operational cost. The applicability of different amine blends has been tested to study mass transfer, reaction kinetics, solubility, and absorption capacity [6, 7], and pilot plant operations have been performed [8, 9].

The physical properties of amine solvents are useful in various aspects of process design, equipment sizing, mathematical modeling, and simulations. Density data are useful to evaluate the physical solubility of CO_2 in the solvent, mass transfer, and solvent kinetics. Viscosity data are important to estimate diffusivity using the Stoke-Einstein equation [10] that is required to calculate the mass transfer and kinetics properties [11]. Further, such data are required to build thermodynamic models and to determine model parameters [12–25]. Monoethanolamine (MEA) is known as a proper agent to remove carbon dioxide and hydrogen sulfide from natural gas. Among alkanolamines, MEA has the simplest molecule and is widely used in the industry regarding its fast absorption rate, low price, and easy recycling capability. Although MEA is useful for industrial applications, its high viscosity and alkalinity result in corrosion and low efficiency. To overcome these problems,

*Corresponding author: Sanjay Jagannath Bhadane, Department of Chemistry, Uttamrao Patil Arts and Science College, Dahivel MS, India, E-mail: sanjaybhadane@gmail.com

S. R. Patil, Department of Chemistry, Arts and Science College, Chopada MS, India

TRUE - COPY

PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Volume - 14 (Issue - 9)

August, 2022

ISSN - 2230 - 9578

Journal of Research and Development

A Multidisciplinary International Level Refereed Journal

7.26

75
आज़ादी का
अमृत महोत्सव

TRUE - COPY

Besale

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Editor : Dr. R.V. Bhole

'Ravichandram' Survey No-101/1, Plot No-23, Mundada Nagar, Jalgaon (M.S.) 425102
Email - info@jrdrb.com Visit - www.jrdrvb.com

	Jogdand, R.S. Shinge and S.D. Patil.		
49	सहा.प्रा. सुचित्रा किशोर लाउतकर	बचत गटाच्या माध्यमातून महिलांचे सबळीकरण व समाजाचे सक्षमीकरण	186-191
50	प्राचार्य.डॉ.संजय शालकराव शिंदे श्री.महेंद्र साहेबराव पाटील	शाळासिद्धी :- प्रभावी गुणवत्ता व्यवस्थापन	192-195
51	प्रा. शामसिंग रामसिंग वळवी प्रा.डॉ. सुनिल अ. पाटील	आदिवासी भिल्ल जमातीतील स्त्रियांचे सामाजिक व आर्थिक जीवन	196-198
52	सुनिता संतोष पवार	भारत की नई शिक्षा नीति २०२०: एक सैद्धांतिक विश्लेषण	199-202
53	Prof.Dr. Dinesh Baban Deore Rohit Narayan Ature	Pan-Cancer molecular subtypes revealed by mass spectrometry based proteomic characterization of more than 500 human cancers	203
54	Prof.Dr. Dinesh Baban Deore Virendra Chatur Mali	Sperm DNA damage compromises embryo development but not oocyte fertilisation in pigs	204
55	ललितकुमार वारसागडे	राईट टु एज्युकेशन अंतर्गत मोफत शिक्षण घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना पुढील शिक्षण घेतांना आव्हाने	205-209
56	परीक्षा सुरेश पाटील डॉ. संजय शिंदे	दैनिक वर्तमानपत्रांचे शिक्षणातील योगदान	210-216
57	प्रा.डॉ.मधुकर आत्माराम देसले कांचन भरतसिंग पाटील	नोकरी करणाऱ्या महिला शिक्षिकांच्या समस्या	217-220
58	प्रा.डॉ.मधुकर आत्माराम देसले राहुल साहेबराव जगदेव	नंदुरवार जिल्ह्यातील कुपोषण एक सामाजिक समस्या	221-223
59	प्रा. डॉ. संजय जिभाऊ अहिरे नागेश श्रोकृष्ण शिंगणे	राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण १९८६ आणि राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० यांचे तुलनात्मक परिक्षण	224-227
60	श्री. अमृत नामदेव पाटील	शिक्षणातून पर्यावरण संवर्धन व प्रदूषण निवारण	228-232
61	किशोर संताप पाटील	ग्रामीण व शहरी भागातील विद्यार्थिनींच्या दृष्टिकोनातून विविध क्षेत्रातील लैंगिक असमानता एक अभ्यास	233-239
62	श्रीमती. कामिनी रामदास पवार	प्रायोगिक संशोधन पध्दती	237-240

TRUE - COPY

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

आदिवासी भिल्ल जमातीतील स्त्रियांचे सामाजिक व आर्थिक जीवन

प्रा. शामसिंग रामसिंग वळवी (संशोधक विद्यार्थी)

पंकज कला व विज्ञान महाविद्यालय, चोपडा

ता. चोपडा जि. जळगांव

प्रा.डॉ. सुनिल अ. पाटील (मार्गदर्शक)

उत्तमराव कला व विज्ञान महाविद्यालय, दहिवेल

ता. साक्री जि. धळे

• प्रस्तावना -

सर्व जगात आदिवासी समाजाचे वास्तव्य कमी अधिक प्रमाणात आढळून येतात. जगाच्या बहुसंख्य देशात आदिवासी समाजाचा रहिवास आहे. भारतात आदिवासींच्या विविध जमाती आहेत. भारत देश हा बहुविविधतेने नटलेला देश आहे. विविध धर्म, पंथ, जाती, वंश, भाषा व जमाती देशात आढळून येतात. आदिवासींच्या अनेक जमाती आहेत. त्यात प्रामुख्याने संधाल, गोड, भिल, ओरावं, अंध, कातकरी, हलवा, ठाकर, कोलाम, कोकण, कोरकू, ई. जमाती दिसून येतात. त्यापैकी भिल्ली ही एक प्रमुख जमात आहेत. भिल्ल जमाती हे प्रामुख्याने मध्यप्रदेश, राजस्थान, गुजरात व महाराष्ट्र राज्यांच्या सीमावर्ती व खानदेशाच्या पश्चिमेस सातपुडा पर्वत तसेच अरवली पर्वताच्या भूप्रदेशात आढळून येतात.

आदिवासी भिल्ल स्त्रियांमध्ये सामाजिक व आर्थिक जीवनात फारसा बदल झालेला आढळून येत नाही इतर सभ्य समाजाच्या तुलनेने आदिवासी स्त्रियांची आर्थिक व सामाजिक स्थिती आजही मागासलेली असल्याचे दिसते. आदिवासी भिल्ल जमात ही निसर्गाच्या सानिध्यात रहिवास असल्याने त्यांच्या सामाजिक जीवनावर निसर्गाचा मोठा प्रभाव दिसतो. भारताला ७५ वर्षे स्वतंत्र झाल्यानंतर आजही आदिवासी भिल्ल स्त्रियांची प्रगती व विकासाला पाहिजे त्याप्रमाणात गती मिळलेली नाही. परंतु आदिवासी भिल्ल जमातीमध्ये स्त्री पुरुष भेदभाव अथवा विषमता दिसून येत नाही. ही एक चांगली बाब आढळून येते. स्त्रियांच्या सामाजिक कार्यात मोलाचे योगदान आढळून येते. घनदाट जंगल व दोऱ्या खोऱ्यात रहिवास असला तरी सामाजिक व सांस्कृतिक जीवनात अतिशय महत्त्वाची भूमिका स्त्रियांची असते. आदिवासी भिल्ल स्त्रियांची परंपरा, प्रथा, चालीरीती, लोकनिती, लोकाचार, प्रमाणके व मूल्य तसेच सण, उत्सव आणि त्यांची वेशभूषा, केशभूषा, खाण्यापिण्याच्या पद्धती व त्यांच्या जीवन व्यवहार या बाबी त्यांच्या जीवनात खूप महत्त्वाच्या असतात. आदिवासी भिल्ल जमाती विविध प्रथा आहे. त्यात हुंडा प्रथा ही एक आहे. भिल्ल स्त्रियांना विवाहाच्या प्रसंगी वर पक्षकडून हुंडा मिळत असतो. भिलांच्या सामाजिक जीवनात मुलीला हुंडा देणे ही एक महत्त्वाची बाब समजली जाते. हुंडा वधू पक्षाला मिळत असतो. कारण कमावती/ उत्पन्न मिळवून देणारी व्यक्ती दुसऱ्यांच्या घरी नांदायला जाते तसेच तिच्या पालनपोषणाचा खर्च लहानपणापासून आई-वडिलांनी केलेला असतो. म्हणून हुंडा मुलीला द्यावा लागतो. म्हणून आदिवासी समाजात हुंडा प्रथा रूढ झालेली दिसते. भिल्ल जमातीत स्त्रियांना पुरुषांच्या बरोबरोने समान अधिकार देण्यात आलेले आहे. स्त्री - पुरुष समानता भिलांमध्ये आढळून येते. विषमतेवर आधारित व्यवस्था भिलांमध्ये आढळून येत नाही. विवाहाच्या संदर्भात तिच्या मताला महत्त्व देण्यात येते. कुटुंबात स्त्रियांचे महत्त्व इतर समाजाप्रमाणे थोडे वेगळे आहे. सामाजिक व आर्थिक क्रियेत स्त्रियांचा समान योगदान असतो. भिलांच्या पारंपारिक व्यवस्थेनुसार श्रमविभागणी आढळते. कुटुंबातील मुलांचे संगोपन, संवर्धन तसेच पुरुषाला खांद्याला खांदा लावून सक्षमपणे कार्य स्त्रीया करत असतात. समाजात त्यांच्या दर्जा अतिशय महत्त्वाचा असतो. सांस्कृतिक कार्यक्रमात, सण, उत्सवात तिला स्वातंत्र्य दिले जाते, मुक्तपणे जगण्याचे व स्वच्छंदी जीवन जगण्याची मुभा दिली जाते. सामाजिक जीवनात काही बंधने व नियम असतात. परंतु तेवढी शिथिलता भिल्ल जमातीत आढळून येते. विधवा स्त्रियांना पुनर्विवाहाचा अधिकार आदिवासी भिल्ल जमाती दिलेला आहे. शिक्षणाचा प्रसार व प्रचार मोठ्या प्रमाणात दिसून येत आहे. परंतु शिक्षणाचा मुख्य प्रवाहात बहुसंख्य भिल्ल स्त्रियांचे प्रमाण आजही खूपच कमी आहे. शिक्षणाअभावी त्यांची प्रगती खुंटलेली आहे. त्यात अनेक वाईट प्रथांचा प्राबल्य दिसून येते. त्यामुळे तिचा विकासात मोठे अडथळे उरत आहे. कुपोषण, गरिबी मोल- मजुरी अंधश्रद्धा व अनेक वाईट प्रथा याचा परिणाम तिच्या प्रगतीवर होत आहे. आदिवासी

TRUE - COPY

Besale-196

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Volume - 14 (Issue - 9)

August, 2022

ISSN - 2230 - 9578

Journal of Research and Development

A Multidisciplinary International Level Refereed Journal

7.26

75
आज़ादी का
अमृत महोत्सव

TRUE - COPY

Editor : Dr. R.V. Bhole

'Ravichandram' Survey No-101/1, Plot No-23, Mundada Nagar, Jalgaon (M.S.)-3925162
Email - info@jrdrb.com Visit - www.jrdrvb.com

PRINCIPAL
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

15	प्रा.आशिष रमेश बोरकर प्रा. डॉ. रविंद्र विठोबा विखार	आंतरजातीय विवाह आणि सामाजिक गतिशीलता	51 - 56
16	Ruchi Anilrao Borkar	The Study of Current Problems of Tribal Society of India	57 - 60
17	Ganesh Daulat Bhoys	The Study of Various Problems of Tribal Konkona Community	61 - 64
18	Dr. Kailas Namdeorao Salunkhe	A Comparative Study of Sex Ratio in Rural and Urban Region of Jalgaon District of Maharashtra State	65 - 67
19	Nirmala Domaji Bagde	The Study of the problems of third gender community in India and the role of government in the development of third gender community	68 - 71
20	श्रीमती. सुनीता एम. बोर्डे	स्त्री विमर्श (सशक्तिकरण एवं उत्पीड़न)	72 - 75
21	प्रा.डॉ. दुर्योधन राठोड	महाराष्ट्रातील आदिवासी समाज	76 - 79
22	प्रा.डॉ. अंजीर नथू भील	शिवानी का कहानी साहित्य : एक अध्ययन	80 - 81
23	प्रा. डॉ. भालचंद्र रामकृष्ण मोरे	धुळे जिल्ह्यातील ग्रामीण व शहरी खेळाडूंमधील शारीरिक क्षमतेचा तुलनात्मक अभ्यास	82 - 88
24	डॉ. परमेश्वर अभंगराव पाटील	इतिहास विषय अध्यापनासाठी जीवन कौशल्यानुरूप ज्ञानरचनावादी दृष्टीकोनातून अध्यापनशास्त्रीय विश्लेषण : एक अभ्यास	89 - 92
25	प्रा. डॉ. मृनिज अजावराव पाटील	प्रसार माध्यमांचा समाजावर पडणारा प्रभाव - एक समाजशास्त्रीय अध्ययन	93 - 96
26	Dr. Rasure Vinayak Manikrao	Shashi Tharoor's Novel Riot: Politics and Religion	97 - 100
27	डॉ. नरेश पी. चोरकर	शारीरिक शिक्षण आणि सामाजिक घोरण	101-106
28	Dr. Chandrashekhar N. Mohod	Impact of Covid-19 epidemic on the Indian higher education system	107-110
29	प्रा.डॉ.ज्ञानेश्वर काशिनाथ भामरे	बदलत्या सामाजिक परिस्थितीत महिलांची भूमिका	111-115
30	Dr. S.L. Jadhav	Contribution of Libraries in Research	116-119
31	प्रा.डॉ. अनिल विठ्ठल बाविस्कर	महाराज सयाजीराव गायकवाड यांचे विधवा पुनर्विवाह संबंधी	120-122

TRUE - COPY

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

प्रसार माध्यमांचा समाजावर पडणारा प्रभाव - एक समाजशास्त्रीय अध्ययन

प्रा. डॉ. सुनिल अजाबराव पाटील (समाजशास्त्र विभाग प्रमुख)

उत्तमराव पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालय, दहिवेल, ता. साक्री जि. धुळे

● प्रस्तावना -

प्रसार माध्यमे समाज जिवनाचे एक अविभाज्य अंग बनले आहे, माहिती तंत्रज्ञानाच्या अफाट प्रगतीमुळे सर्व जिवनातच परिवर्तन झालेले आढळते. जिवन अतिशय वेगवान झाले घटनांचा वेग वाढला तसा प्रसाराचा वेगही वाढला जगात घडणाऱ्या घटना आपण आज चहा घेता-घेता घरी बसल्या पाहू शकतो तसेच आपण देश विदेशातील बातम्यांवर आपले मतही नोंदवू शकतो यातून सामाजिक, संस्कृतिक, जटील रुढी, परंपरा यामधून निघून एक नविन समाजाची स्थापना होतांना दिसते. मानसे गरीबी व श्रीमंतीत जगत असतील पण प्रसार माध्यमांच्याद्वारे चांगले वाईट समजू शकतो. प्रत्येक बातमी वेगाने आपल्या पर्यंत पोहचते, प्रसार माध्यमे लोकशाहीचा चौथा स्तंभ म्हणून समाजाला बदलविण्यात महत्त्वाची भूमिका पार पाडत आहेत.

फेसबुक, ट्विटर विविध नेटवर्क वाहिण्या, टेलीग्राम, लिक्डइन, हाईक, फ्लॉक या सारख्या सोसियल मिडीयाने आजच्या युवकांना झपाटून टाकले आहे. स्मार्टफोनच्या माध्यमातून इंटरनेटच्या मदतीने अवघे जग आपल्या मुठीत आले आहे याची जाणीव होवू लागली. दोन अनोळखी व्यक्ती एकमेकांना भेटल्यात व एकमेकांशी चुकून बोलल्यात तर आपण व्हॉट्सअॅप व फेसबुक वर आहात का? असा प्रश्न परस्परांना विचारला जातो. स्मार्टफोन व इंटरनेटमुळे संबंध विश्वाशी कनेक्ट राहता येते या आनंदात आजूबाजूच्या परिस्थितीचे भानही राहत नाही. हे सुध्दा वास्तव आहे. याचप्रकारे सध्या मुद्रीत आणि इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांमध्ये स्पर्धा वाढली आहे. प्रत्येक साधणे आपली बातमी आगोदर प्रसारीत होईल किंवा आम्ही या बातमीचा सर्वात आधी मागोवा घेत आहोत. या स्पर्धेत वस्तुस्थिती आणि सत्यता याची शहानिशा न करता बातम्या दिल्या जातात त्यामुळे समाजात तेढ निर्माण होत आहे. याचे भानही कदाचित प्रसार माध्यम हाताळणाऱ्या यंत्रणांना नसते परंतु एखाद्या बातमी मुळे संपुर्ण समाजमन ढवळून निघून समाजात अशांतता व सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होऊ शकतो, याचाही विचार यंत्रणा करित नाहीत हे प्रकर्षाने जाणवते. सामाजिक मिडीया ही समाजाने समाजातील घटकांसाठीच निर्माण केलेली असतात. परंतु त्याचे योग्य व प्रमाणशिल, नैतिक मुल्यांचा वापर न करता केवळ अतीरंजीत स्पर्धा व आर्थिक फायद्यासाठी वापर होण्याचे प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत आहे. राजकीय, धार्मिक, सामाजिक, जातीय ताण-तणाव वाढत आहे व सामाजिक नैतिकता वाजूला ठेवून समाजातील सर्व सामान्य घटकांच्या भावनांशी, जीवनाशी खेळण्याचा प्रयत्न होत आहे. असे दिसून येते यामुळे प्रसार माध्यमे समाज उपयोगी न ठरता त्यांचा दुष्परिणामच जास्त जाणवत आहे म्हणून प्रस्तुत शोधलेखातून प्रसार माध्यमांचा समाजावर पडणारा प्रभाव- एक समाजशास्त्रीय अध्ययन या शिर्षकाखाली वरील मुद्द्यांचा उहापोह करण्याचा हा प्रयत्न आहे.

● संशोधनाचा उद्देश -

प्रस्तुत शोधलेख मांडतांना काही उद्देश डाळ्यासमोर ठेवले आहेत

- १) सोसियल मिडीया काय आहे ? हे स्पष्ट करणे.
- २) सामाजिक प्रसार माध्यमांचा वापर वाढला आहे का? हे अभ्यासणे.
- ३) प्रसार माध्यमांचा फायदा कसा होता? हे मांडणे.
- ४) प्रसार माध्यमांचे दुष्परिणाम शोधणे.

● गृहितके -

प्रस्तुत शोधलेखासाठी पुढील उपकल्पना डाळ्यासमोर ठेवून संशोधनाला चालना दिलेली आहे.

- १) प्रसार माध्यमे समाज विकासात महत्त्वाची भूमिका निभावतात.
- २) प्रसार माध्यमांचा अतिरेकी व अविचारी वापरामुळे सामाजिक वातावरण दुषित होते.

TRUE - COPY

Besale

PRINCIPAL,

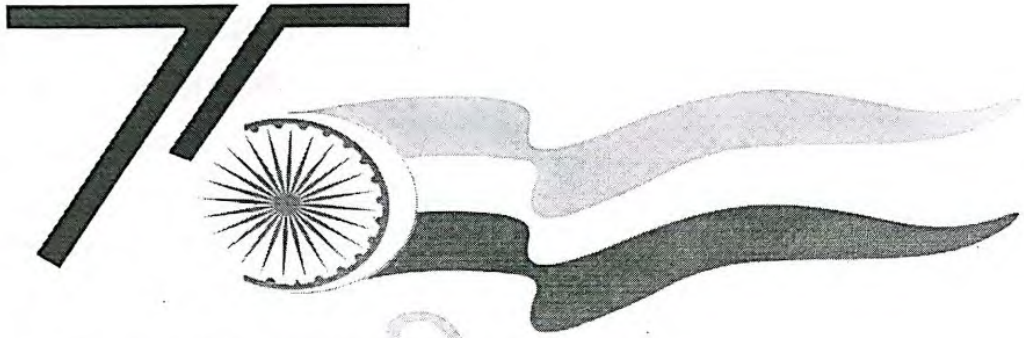
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

UGC CARE LISTED

ISSN No.2394-5990

संशोधक

• वर्ष : ९० • डिसेंबर २०२२ • पुरवणी विशेषांक ०३

आज़ादी का
अमृत महोत्सव

स्थापना : १ जानेवारी १९२७

इतिहासाचार्य वि. का.राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

TRUE - COPY

Besale

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

- ६९ मराठी साहित्यातील अनुवादित कथा - प्रा.जान्हवी कराळे, नाशिक ----- २७१
- ७० समाजाने केलेली चिमूर क्रांती (१६ ऑगस्ट १९४२) - डॉ.कैलास भांडारकर, गडचिरोली ---- २७५
- ७१ डॉ. विश्वास मंडलिक लिखित योगसाहित्याचा समिक्षात्मक अभ्यास
- १) डॉ.गणेश वाघ, नाशिक, २) डॉ. नितीनकुमार माळी ----- २८०
- ७२ शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचा प्रसार माध्यमाविषयी असलेल्या जाणीव जागृतीचा अभ्यास.
- डॉ.गजानन खेकडे, शिरपूर, जि.धुळे ----- २८४
- ७३ प्रसारमाध्यमे आणि भाषेमधील करीयरच्या संधी
- डॉ.संदीप माळी, मुक्ताईनगर, जि.जळगाव ----- २८८
- ७४ साहित्य, संस्कृती, समाज आणि मराठी विज्ञानसाहित्य यांचा परस्पर संबंध (मराठी विज्ञानकादंबरी संदर्भात)-१) डॉ. संजय शिंदे, नंदुरबार; २) डॉ. दिलीप पवार, सटाणा, ता.बागलाण, जि.नाशिक २९३
- ७५ साहित्यकृतीचे प्रकारांतर - कादंबरी ते चित्रपट - डॉ.चंद्रकांत बावनकुळे, सिताबर्डी, नागपूर -- २९८
- ७६ मराठी विज्ञान साहित्यातील बदलते समाज जीवन
- डॉ.वंदना लव्हाळे, मुक्ताईनगर, जि.जळगाव. ----- ३०१
- ७७ प्रसार माध्यमे आणि समाज परिवर्तन - डॉ.स्वाती फापाळे, अळकुटी, ता.पारनेर, जि.अमहदनगर ३०५
- ७८ जनसंचार माध्यमों का सामाजिक सरोकार - डॉ.संतोष रायबोले, फोंडाघाट, जि.सिंधुदुर्ग----- ३०८
- ७९ साहित्य और सिनेमा
- डॉ. सुनिल एम्. पाटील, शिरपूर, जि.धुलिया. ----- ३११
- ८० समाजावर सोशल मिडीयाचा प्रभाव व परिणाम
- डॉ.सुनिल अ. पाटील, दहिवेल, ता.साक्री, जि.धुळे ----- ३१४
- ८१ संस्कृती पर जनसंचार मध्यमोंका प्रभाव और परिणाम
- प्राजक्ता देशमुख, औरंगाबाद ----- ३१८
- ८२ माध्यमिक स्तरावर अध्ययन अध्यापन करताना चित्रपटांच्या माध्यमातून अध्ययन अनुभूती
- डॉ.सारिका बहिरट, पुणे ----- ३२२
- ८३ प्रसार माध्यमे आणि रोजगार - डॉ.संतोष दळवी, पिंपळगाव, ता.निफाड, जि.नाशिक ----- ३२५
- ८४ रूपांतरित नाटकांचे सहितालेखन आणि वाङ्मयीन सर्जनशीलता- डॉ.संगिता खुरद, नागपूर --- ३२९
- ८५ साहित्य आणि संस्कृती यांचा कलाकृतीतील परस्पर संबंध व संवर्धन
- प्रा.रामचंद्र माळीच, दोंडाईचा, ता.शिंदखेडा, जि.धुळे. ----- ३३४
- ८६ ग्रामीण व शहरी भागातील विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन शिक्षणात येणाऱ्या अडचणींचा अभ्यास
- १) डॉ. हेमकांत अहिरराव, जळगाव, २) प्राचार्य डॉ. संजय शिंदे, नंदुरबार ----- ३३८
- ८७ माध्यमिक स्तरावरील विद्यार्थ्यांमध्ये दूरदर्शन कार्यक्रमातून विविध कौशल्य वाढविण्यासाठी होणारा उपयोग - एक अभ्यास - डॉ. वैशाली सूर्यवंशी, नाशिक ----- ३४२
- ८८ जनसंचार माध्यम और सामाजिक सरोकार
- डॉ.सुगंधा घरपणकर, महागाव, ता.गडहिंग्लज, जि.कोल्हापूर ----- ३४५
- ८९ हिमांशु जोशी की कहानियों में बदलता सामाजिक परिदृश्य
- डॉ.रविंद्र खरे, डोंगर कठोरा, ता.यावल, जि.जळगाव ----- ३४६
- ९० साहित्य, समाज, संस्कृति एवं जनसंचार माध्यम - प्रा. कारा पृथ्वी, विशाखापट्टणम ----- ३४७

TRUE - COPY

Besale

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakhi, Dist. Dhule.

समाजावर सोशल मिडीयाचा प्रभाव व परिणाम

प्रा. डॉ. सुनिल अजाबराव पाटील

समाजशास्त्र विभाग प्रमुख,

उत्तमराव पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालय, दहिवेल, ता. साक्री जि.धुळे

मो.नं. ९४२९६९६८२५. Email ID - sunilapatil3373gmail.com

प्रस्तावना :

सोशल मिडीया हे आधुनिक काळात जीवनाचे अंग बनले आहे. माहिती तंत्रज्ञानाच्या (Information Technology) अफाट प्रगतीमुळे सर्व जीवनातच परिवर्तन झालेले आढळते. जिवन अतिशय वेगवान झाले घटनांचा वेग वाढला तसा प्रसाराचा वेगही वाढला जगात घडणाऱ्या घटना आपण आज चहा घेता-घेता घरी बसल्या पाहू शकतो तसेच आपण देश विदेशातील बातम्यांवर आपले मतही नोंदवू शकतो यातून सामाजिक, संस्कृतिक, जटील रुढी. परंपरा यामधून निघून एक नविन समाजाची स्थापना होतांना दिसते. मानसे गरीबी व श्रीमंतीत जगत असतील पण प्रसार माध्यमांच्याद्वारे चांगले वाईट समजू शकतो. प्रत्येक बातमी वेगाने आपल्या पर्यंत पोहचते, प्रसार माध्यमे लोकशाहीचा चौथा स्तंभ म्हणून समाजाला बदलविण्यात महत्वाची भूमिका पार पाडत आहेत.

फेसबुक, ट्विटर विविध नेटवर्क वाहिण्या, टेलीग्राम, लिंकडइन, हाईक, फ्लॉक या सारख्या सोसियल मिडीयाने आजच्या युवकांना झपाटून टाकले आहे. स्मार्टफोनच्या माध्यमातून इंटरनेटच्या मदतीने अवघे जग आपल्या मुठीत आले आहे याची जाणीव होवू लागली. दोन अनोळखी व्यक्ती एकमेकांना भेटल्यात व एकमेकांशी चुकून बोलल्यात तर आपण व्हाट्सअप व फेसबुक वर आहात का? असा प्रश्न परस्परांना विचारला जातो. स्मार्टफोन व इंटरनेटमुळे संबंध विश्वाशी कनेक्ट राहता येते या आनंदात आजूबाजूच्या परिस्थितीचे भानही राहत नाही. हे सुध्दा वास्तव आहे. याचप्रकारे सध्या मुद्रीत आणि इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांमध्ये स्पर्धा वाढली आहे. प्रत्येक साधने आपली बातमी आगोदर प्रसारीत होईल किंवा आम्ही या बातमीचा सर्वात आधी मागोवा घेत आहोत, या स्पर्धेत वस्तुस्थिती आणि सत्यता याची शहानिशा न करता बातम्या दिल्या जातात त्यामुळे समाजात तेंढ निर्माण होत आहे. याचे भानही कदाचित प्रसार माध्यमं हाताळणाऱ्या यंत्रणांना नसते परंतू एखाद्या बातमी मुळे संपुर्ण समाजमन ढवळून निघून समाजात अशांतता व सुव्यवस्थेचा प्रश्न निर्माण होऊ शकतो, याचाही

विचार यंत्रणा करित नाहीत हे प्रकर्षाने जाणवते. सामाजिक मिडीया ही समाजाने समाजातील घटकांसाठीच निर्माण केलेली असतात. परंतू त्याचे योग्य व प्रमाणशिल, नैतिक, मुल्यांचा वापर न करता केवळ अतीरंजीत स्पर्धा व आर्थिक फायद्यासाठी वापर होण्याचे प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत आहे. राजकीय, धार्मिक, सामाजिक, जातीय ताण-तणाव वाढत आहे व सामाजिक नैतिकता बाजूला ठेवून समाजातील सर्व सामान्य घटकांच्या भावनांशी, जीवनाशी खेळण्याचा प्रयत्न होत आहेअसे दिसून येते यामुळे प्रसार माध्यमे समाज उपयोगी न ठरता त्यांचा दुष्परिणामच जास्त जाणवत आहे म्हणून प्रस्तुत शोधलेखातून समाजावर सोशल मिडीयाचा प्रभाव व परिणाम' या शिर्षकाखाली वरील मुद्यांचा उहापोह करण्याचा हा प्रयत्न आहे.

संशोधनाचा उद्देश -

प्रस्तुत शोधलेख मांडतांना काही उद्देश डोळ्यासमोर ठेवले आहेत.

- १) सोसियल मिडीया काय आहे? हे स्पष्ट करणे.
- २) सामाजिक प्रसार माध्यमांचा वापर वाढला आहे का? हे अभ्यासणे.
- ३) प्रसार माध्यमांचा फायदा कसा होतो? हे मांडणे.
- ४) प्रसार माध्यमांचे दुष्परिणाम शोधणे.

गृहितके -

प्रस्तुत शोधलेखासाठी पुढील उपकल्पना डोळ्यासमोर ठेवून संशोधनाला चालना दिलेली आहे.

- १) प्रसार माध्यमे समाज विकासात महत्वाची भूमिका निभावतात.
- २) प्रसार माध्यमांचा अतिरेकी व अविचारी वापरामुळे सामाजिक वातावरण दुषित होते.

संशोधन पध्दती -

प्रस्तुत शोधलेखासाठी अभ्यासनामने प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक पातळीवरील विद्यार्थ्यांवरून निरीक्षक व मुलाखत तंत्राचा वापर केला आहे. तथ्ये संकलीत केलीत. तर दुय्यम स्रोत यामध्ये विविध संदर्भग्रंथ, संकेतस्थळांचा, विविध प्रकाशित अप्रकाशित अहवाल, मासिके, त्रैमासिके आणि वर्तमानपत्रातील लेखांचा

XRD, FTIR, AND THERMAL STUDIES OF SINGAL CADMIUM TARTRATE GROWN BY GEL METHOD

Bhushan Nikam

Research Scholar, Shri. J.T. University Jhunjhunu, Rajasthan, India

Astha Singh

Department of Physics, Shri. J.T. University Jhunjhunu, Rajasthan, India

Sachin Nandre

Dept. of Physics, NSS'S Uttamrao Patil arts and sci. college, Dahiwel Dhule, Maharashtra, India

ABSTRACT

The growth of pure cadmium tartrate single crystals is successfully carried out in silica gel by a single diffusion method. The gel method is used to grow this tartrate crystal because the gel medium provides a compelling alternative way to develop these crystals near ambient temperature. In the gel preparation process, sodium meta silicate (Na_2SiO_3) is mixed with the mixed solution of cadmium chloride (CdCl_2) and tartaric acid ($\text{C}_4\text{H}_6\text{O}_6$) in the desired mole fraction and established optimum conditions by varying various parameters such as the pH of the gel solution, gel concentration, gel setting time, concentration of reactants, etc. A crystal having different morphology was obtained, the whitish, semitransparent, star-shaped, needle-shaped crystal of Cadmium tartrate crystals. The crystal structure of the compound was confirmed by X-ray powder diffraction, FTIR, and TGA / DTA.

KEYWORDS: Cadmium tartrate crystals, single diffusion method, FTIR, XRD, TGA / DTA.

1. INTRODUCTION

A new family of materials may be developed using tartaric acid, a typical byproduct of the wine industry. Two carbonyl groups and two hydroxyl groups included in this molecule allow for the easy insertion of phosphorus-containing moieties and monovalent, divalent, or trivalent metal ions. These materials must possess non-linear optical characteristics or be dielectric, ferroelectric, and piezoelectric for most uses. [1] The utilization of these characteristics of tartrate compounds allows for their application in transducers and linear and non-linear mechanical devices. [2] It has been discovered that the gel growth method is appropriate for the growth of tartrate compound crystals. Several writers have reported the formation of metal tartrate crystals using this method. [3] The relatively straightforward coordination geometry and chemistry of cadmium (Cd) and barium (Ba) ions have resulted in significant scientific interest in both of these elements. [4] Crystal growth provides a considerable opportunity to study its structural and physical properties. The growth methods range from complex high-temperature vapour growth to simple low-temperature solution growth. Each process involves prior planning and intuitive technique. Crystallization of many organic, inorganic, and semi-organic crystals was reported in the literature [5-8]. In the present investigation, the author has attempted to grow the pure cadmium tartrate crystals and characterize them by Powder XRD, FTIR spectroscopy. And TGA / DTA.

2. MATERIALS AND METHODS

used the single diffusion method in our experiment to produce high-quality crystals for forming cadmium tartrate crystals in the current work. The growth procedure includes introducing a cadmium chloride solution into a gel treated with tartaric acid. The hydro silica gel was used as a growth media, and $\text{C}_4\text{H}_6\text{O}_6$, Na_2SiO_3 , and CdCl_2 were used to grow tartrate. They were all of AR grade setup for crystallization consisting of borosilicate glass test tubes, each 20 cm long by 2.5 cm broad, mounted vertically on platforms made of plastic. The necessary molarities of tartaric acid and cadmium chloride were obtained by dissolving these compounds in the appropriate volume of distilled water.

Growth Synthesis and methodology of Tartrate crystal –A Brief Review

Bhushan Nikam¹ Astha Singh² Sachin Nandre³

¹(Research Scholar) Shri. JJT University Jhunjhunu, Rajasthan India.

(bhushannikam81@gmail.com)

²(Department of Physics) Shri .JJT university Jhunjhunu ,Rajasthan India

(dr.astha@jjtu.ac.in)

³(Dept. of Physics,)NSS'S UttamraoPatil arts and sci.college, Dahiwel Dhule India

(sjnandre@gmail.com)

ABSTRACT:-Crystals serve as the foundation for a wide range of applications in the fields of science and technology. The availability of high-quality crystals is critical to the advancement of various disciplines of study. As a result, efforts have been made to advance the development of crystal growth technologies. One of these techniques is the gel growth technique. The present article is a brief discussion of the growth of several types of crystals that can be created using the gel technique, which is discussed in more detail below. In contrast to other crystal growth techniques, the gel growth approach is straightforward and well-suited for the crystal formation of chemicals that are only sparingly soluble in water and break down before melting. Without the need for expensive instruments or high-temperature furnaces, this process can be carried out in a laboratory using simple glassware and without the use of specialized equipment. Good quality crystals can be formed at room temperature by carefully controlling the specific gravity of the gel, the pH of the solution, and the concentration of the reactants. Even now, the gel growth technique continues to attract the attention of a wide range of scientists. Single crystals with high transparency, thermal stability, and crystal-specific activity, such as IB and IIB, have the potential to be exploited in optical-electrical thermoelectric applications. The current study is a small part of a much larger one that was done to make IB and IIB single crystals in a gel by diffusing certain solutions into it.

Keywords: - Gel growth, Silica hydrogel, Tartrate crystal, Single crystals, Gel growth technique

INTRODUCTION:-Numerous researchers have become interested in crystals that have formed in a gel-like media (Patel & Venkateswara Rao, 1982).The nature of the crystal growth phenomena, in particular those engaged in the gel technique, is discussed in detail below. The growth of a wide range of crystals for use in study and application can be accomplished in silica gels. Because it creates no turbulence and is chemically inert, it may be used to create a three-dimensional crucible in which reagents can diffuse at a controlled rate that is desirable for the experiment's objectives. A soft material that is consistent in how it stops crystals from forming

$\text{Cu}_{1-x}\text{Sr}_x\text{TiO}_3$ thin film resistors for Carbon Monoxide sensing

Rajendrakumar Banshilal Ahirrao*¹ and Vijay Namdeo Pawar²

*¹Department of Physics, Uttamrao Patil Arts and Science College, Dahivel, Dist.-Dhule-424302, Maharashtra (India)

*²Department of Physics, Siddhartha College Fort Mumbai, Maharashtra, India

E-mail: ahirraorb@gmail.com vijaynpawar12345@gmail.com

Abstract: Thin films of pure and CuO-modified SrTiO_3 (STO) were prepared by spray pyrolysis technique. The $\text{Cu}_{1-x}\text{Sr}_x\text{TiO}_3$; Cu 0.1 weight% thin films were prepared by spraying aqueous solution $\text{Sr}(\text{Cl}_2)6\text{H}_2\text{O}$, TiCl_3 and CuCl_2 precursors. Prepared films were fired at 500°C for 30 min. The $\text{Cu}_{1-x}\text{Sr}_x\text{TiO}_3$ ($x=0.1$ to 0.9) thin films were prepared by spray pyrolysis method. From XRD profiles, effect of Cu concentration on the crystal structure, average particle size and lattice parameter were investigated. The gas sensing properties of pure and CuO modified STO thin films were investigated for various gases on homemade static gas sensing system. The maximum gas response (2000) was obtained for CuO doped STO thin films. The CuO modification has significant effect on sensing performance. The instant response T_{25} and fast recovery T_{45} are main features of sensor. The structural properties of the films were estimated using X-ray diffraction study. The particle properties were analyzed by FE-SEM and EDS analysis. Selectivity, response and recovery times were investigated and discussed.

Keywords: STO, thin films, CuO doping, Carbon Monoxide, sensor.

1. Introduction

Environment pollution is monotonically increasing due to combustible and process gases mainly from industry and motor vehicles. To protect environment, it is essential to control and safely monitor the pollution. Different methods like gas chromatography, infrared spectroscopy, semiconductor gas sensors and many others have been used to detect and monitor the pollutants. But solid-state semiconducting gas sensors have considerable advantages than the other gas detection techniques. Semiconducting sensors are reliable, easy to miniaturize, less costly, easy to produce, and can be designed to operate over a wide range of conditions. It can also operate at high temperatures. Semiconducting sensors can be designed for sensing of multiple species simultaneously and also detection limits are in the range of part per million levels (ppm).

It is a fact that the sensor characteristics can be changed by varying the crystal structure, dopants, preparation method, operation temperature, etc. Nonetheless, highly specific metal-oxide sensors are still not available. In recent years, the interest of researchers and engineers to gas sensitive materials has grown substantially due to the progress in thin film technology. Many semiconducting metal oxides have been used as gas sensors. Many different semiconducting oxides in bulk ceramic, thick film, and thin film forms have been studied as a sensor element for gas sensing^{4,5}. The perovskite oxides (ABO_3) were used as gas sensor materials for their stability in ther-

Contents lists available at ScienceDirect

Materials Today: Proceedings

journal homepage: www.elsevier.com/locate/matpr

Photoconductivity study of spray pyrolyzed pure and Cu-modified SrTiO₃ thin films

Rajendrakumar B. Ahirrao^{a,*}, Shabana R. Khatik^b

^a Department of Physics, Uttamrao Patil Arts and Science College, Dahivel, Dhule, Maharashtra 424301, India

^b Department of Physics, H. J. Thim Arts and Science College, Mehrun, Jalgaon, Maharashtra, India

ARTICLE INFO

Article history:

Received 22 March 2020

Received in revised form 15 May 2020

Accepted 20 May 2020

Available online xxxxx

Keywords:

SrTiO₃

Spray pyrolysis

Optical properties

XPS

Photoconductivity

ABSTRACT

The SrTiO₃ (STO) and Cu-STO nanostructured thin films were prepared using the spray pyrolysis technique. So prepared films were characterized for structural, electrical and optical and photoconductivity properties. The FE-SEM showed with inhomogeneous grain growth. Scherrer formula used to calculate particle size. The band gap, activation energies are estimated. AFM results were analyzed to estimate roughness. Absorbance and band gaps are calculated. The tungsten 100 W bulb was used to irradiate the films. The nature of I-V characteristics of the films changes with the ranges of applied bias. The effect of electric field and intensity relies photoconductivity of the films. The photo generated current I_p and dark current I_d varies according to the power law $I \propto V^m$ with the applied field and intensity of illumination, due to the defect related mechanism including both recombination centres and traps. The variation in linearity is attributed to flow of trap limited as well as space charge limited current inside the material. Doping of Cu led to the introduction of a high concentration of oxygen vacancies on the surface of the STO lattice. Consequently, to maintain the regional charge balance of STO, Cu²⁺ could be substituted for Sr²⁺. Moreover, oxygen vacancies induced localized states into the band gap of the modified STO and acted as photoinduced charge traps, thus promoting the photoconductivity process. The photoconductivity of Cu modified films was found to be more than that of pure STO thin films. This study will have significant impact on the use of Cu-STO in optoelectronics devices.

© 2020 Elsevier Ltd. All rights reserved.

Selection and Peer-review under responsibility of the scientific committee of the International Conference on Advancement in Nanoelectronics and Communication Technologies.

1. Introduction

Recent advancements in the area of perovskite photovoltaic's have drawn wide attention of scientific community, mainly because of exceptional light absorbing properties exhibited by these materials. Photoconductivity gives information about defect states as recombination centers. These defects produce discrete energy levels in the gap of amorphous chalcogenide glasses. Consequently, measurement of photoconductivity is a valuable technique to identify the position of these levels. One of the main advantages perovskites have is their ability to be processed from solutions at relatively low temperatures. It is a very useful multi-functional ceramic material exhibiting remarkable and fascinating physical and chemical properties. The photoconductivity property of these materials are getting checked which is important for solar

cell fabrication devices. There is no doubt that perovskite photovoltaic possesses great potential to provide bright future for the field of photoconductivity and solar cells research. The spray pyrolysis is simple technique for the synthesis of thin films; it has been used in solar cell production [1].

STO is a complex oxide semiconductor with the perovskite structure and an indirect band gap of 3.2 eV at 300 K in its stoichiometric composition [2–6]. The STO is the oxide with the highest known electron mobility [7] it has been used as a photo-catalyst to hydrolyze water, a material for high-temperature oxygen sensors, and a substrate for oxide thin films [8]. The electrical properties are tunable from an insulator to metallic-like conduction [9] and the interface between STO and insulating oxides can form a highly conductive layer [10]. Recently, it was reported that annealed STO crystals exhibit persistent photoconductivity (PPC) at room temperature [11]. When exposed to photons of energy $\approx$ 2.9 eV (wavelength $\approx$ 430 nm), electrons are promoted from a

* Corresponding author.

E-mail address: ahirraorb@gmail.com (R.B. Ahirrao).

<https://doi.org/10.1016/j.matpr.2020.05.517>

2214-7853/© 2020 Elsevier Ltd. All rights reserved.

Selection and Peer-review under responsibility of the scientific committee of the International Conference on Advancement in Nanoelectronics and Communication Technologies.

Please cite this article as: R. B. Ahirrao and S. R. Khatik, Photoconductivity study of spray pyrolyzed pure and Cu-modified SrTiO₃ thin films, Materials Today: Proceedings, <https://doi.org/10.1016/j.matpr.2020.05.517>

TRUE - COPY

Besak

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Volume - 14 (Issue - 9)

August, 2022

ISSN - 2230 - 9578

Journal of Research and Development

A Multidisciplinary International Level Refereed Journal

7.26

75
आज़ादी का
अमृत महोत्सव

TRUE - COPY

Besoh

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Editor : Dr. R.V. Bhole

'Ravichandram' Survey No-101/1, Plot No-23, Mundada Nagar, Jalgaon (M.S.) 425102

Email - info@jrdrb.com Visit - www.jrdrvb.com

Journal of Research and Development

A Multidisciplinary International Level Refereed Journal (Peer Reviewed)

7.26

Volume 14, Issue 9, August 2022

ISSN-2230-9578

Special Issue Editor

Dr. Madhukar Atmaram Desale
T.E.S.'s Mahila College,
Nandurbar Dist. Nandurbar

Dr. Chandrashekhar S. Malviya
Athawale College of Social Work,
Bhandara, Maharashtra.

Dr. Sunil Vikram Kuwar
T.E.S.'s Mahila College,
Nandurbar Dist. Nandurbar

Editor

Dr. R.V. Bhole

'Ravichandram' Survey No-101/1, Plot No-23, Mundada Nagar, Jalgaon (M.S.) 425102

Email - info@jrdrvb.com Visit - www.jrdrvb.com

TRUE - COPY

Desale
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

CS CamScanner

15	प्रा.आशिष रमेश बोरकर प्रा. डॉ. रविंद्र विठोबा विखार	आंतरजातीय विवाह आणि सामाजिक गतिशीलता	51 - 56
16	Ruchi Anilrao Borkar	The Study of Current Problems of Tribal Society of India	57 - 60
17	Ganesh Daulat Bhoys	The Study of Various Problems of Tribal Konkona Community	61 - 64
18	Dr. Kailas Namdeorao Salunkhe	A Comparative Study of Sex Ratio in Rural and Urban Region of Jalgaon District of Maharashtra State	65 - 67
19	Nirmala Domaji Bagde	The Study of the problems of third gender community in India and the role of government in the development of third gender community	68 - 71
20	श्रीमती. सुनीता एम. बोर्डे	स्त्री विमर्श (सशक्तिकरण एवं उत्पीडन)	72 - 75
21	प्रा.डॉ. दुर्योधन राठोड	महाराष्ट्रातील आदिवासी समाज	76 - 79
22	प्रा.डॉ. अंजीर नथू भील	शिवानी का कहानी साहित्य : एक अध्ययन	80 - 81
23	प्रा. डॉ. भालचंद्र रामकृष्ण मोरे	धुळे जिल्ह्यातील ग्रामीण व शहरी खेळाडूंमधील शारीरिक क्षमतेचा तुलनात्मक अभ्यास	82 - 88
24	डॉ. परमेश्वर अभंगराव पाटील	इतिहास विषय अध्यापनासाठी जीवन कौशल्यानुरूप ज्ञानरचनावादी दृष्टीकोनातून अध्यापनशास्त्रीय विश्लेषण : एक अभ्यास	89 - 92
25	प्रा. डॉ. सुनिल अजावराव पाटील	प्रसार माध्यमांचा समाजावर पडणारा प्रभाव - एक समाजशास्त्रीय अध्ययन	93 - 96
26	Dr. Rasure Vinayak Manikrao	Shashi Tharoor's Novel Riot: Politics and Religion	97 - 100
27	डॉ. नरेश पी. बोरकर	शारीरिक शिक्षण आणि सामाजिक धोरण	101-106
28	Dr. Chandrashekhar N. Mohod	Impact of Covid-19 epidemic on the Indian higher education system	107-110
29	प्रा.डॉ.ज्ञानेश्वर काशिनाथ भामरे	वदलत्या सामाजिक परिस्थितीत महिलांची भूमिका	111-115
30	Dr. S.L. Jadhav	Contribution of Libraries in Research	116-119
31	प्रा.डॉ. अनिल विठ्ठल वाविस्कर	महाराज सयाजीराव गायकवाड यांचे विधवा पुनर्विवाह संबंधी कार्य	120-122

TRUE COPY

Besob

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College

Dahive Sakri, Dist. Dhule.

CamScanner

धुळे जिल्ह्यातील ग्रामीण व शहरी खेळाडूंमधील शारीरिक क्षमतेचा तुलनात्मक अभ्यास

प्रा. डॉ. भालचंद्र रामकृष्ण मोरे

फ्रीडा संचालक - नवोदय शैक्षणिक संस्था, धुळेचे उत्तमराव पाटील
कला व विज्ञान महाविद्यालय, दहिवेल, ता. साक्री, जि. धुळे

• प्रस्तावना -

शारीरिक क्षमता मनुष्य जीवनाचा आधार आहे. लहानपणापासून शारीरिक शिक्षणाचा समावेश मानवाला प्रगतिशील बनवण्यासाठी उपयोगी पडते. सुडोल आणि स्नायूंनी बनलेले मजबूत शरीर लाभलेली व्यक्ती आपले जीवन आनंदमय, लाभदायक बनवू शकते. ज्यांची शारीरिक आणि मानसिक क्षमता जास्तीची आहे अशा व्यक्ती आपल्या जीवनात अधिक सफल झालेल्या दिसून आले आहे. शारीरिक क्षमता ही व्यक्तीच्या शारीरिक अवयवांवर अवलंबून आहे. एखादे कार्य करण्यासाठी ठराविक शारीरिक क्षमतेची आवश्यकता प्रत्येक व्यक्तीला असते. मनुष्य कुठल्या प्रकारचे काम करतो त्याच्यावर त्याची शारीरिक क्षमता अवलंबून असते. निरोगी शरीर हे शारीरिक क्षमता वाढविण्यास मदतच करते.

विक्टर यांच्या मतानुसार शारीरिक क्षमता ही एक सतत चालणारी प्रक्रिया आहे आणि निरोगी व्यक्ती एखादेवेळी अस्वस्थ सुद्धा होऊ शकतो, जर त्याने आपल्या व्यायामात सातत्य राखले नाहीतर शारीरिक क्षमतेसाठी त्याच्याशी निगडित बाबींची माहिती असणे आवश्यक आहे. विद्यार्थी, वैज्ञानिक, शिक्षक, खेळाडू यांचा चांगल्या कार्याचा आधार शारीरिक क्षमता होय. शारीरिक क्षमता मनुष्याच्या शारीरिक अवयवांवर व कौशल्यांवर आधारित असते. मनुष्य कुठल्या प्रकारचे कार्य करतो त्याच्या कार्यानुसार शारीरिक क्षमता अवलंबून असते.

शारीरिक क्षमता मनुष्याच्या दैनंदिन घडामोडींवर सुद्धा आधारलेली आहे. सतत कार्य करत राहिल्याने मनुष्याच्या शारीरिक क्षमतेत वाढ होऊ शकते. वर्तमान स्थितीत सुखी जीवन जगण्यासाठी शारीरिक क्षमता चांगली असणे आवश्यक आहे मनुष्य शारीरिक दृष्ट्या सक्षम असला तर तो प्रत्येक काम प्रभावीपणे करू शकतो. मनुष्याचे आयुष्य संघर्षमय आहे. प्रत्येक क्षणी मानवाला परिस्थितीनुसार संघर्ष करावा लागतो.

विविध प्रकारच्या संघर्ष यांसाठी मनुष्याने शारीरिक, बौद्धिक आणि स्वास्थ्य, या बाबतीत सक्षम असले पाहिजे. शारीरिक क्षमतेसाठी विविध प्रकारचे व्यायाम प्रकार आहेत. व्यायाम योग्य प्रकारे व नियमित केल्यास शारीरिक क्षमतेत वाढ होऊ शकते. मनुष्य जीवनात यशस्वी होण्यासाठी मानसिक, शारीरिक, बौद्धिक विकासाची आवश्यकता असते. मानसिक विकास खुंटला तर मनुष्याची बुद्धी चांगले काम करू शकणार नाही. शारीरिक विकास खुंटला तर त्याचे शरीर शिण आणि व्याधिग्रस्त बनेल.

• पारिभाषिक शब्दांचा अर्थ -

१) शारीरिक क्षमता (Physical Fitness) :- शारीरिक सुदृढता म्हणजे सर्व दैनंदिन कामे न थकता व उत्साहाने पार पाडणे तसेच जीवनात येणाऱ्या अडचणींना तोंड देताना शारीरिक कष्ट जाणवत नाहीत तसेच जीवनातील आनंद उपभोगण्यास सही समर्थ असणे म्हणजे शारीरिक स्वास्थ्य होय.य

२) ग्रामीण भाग :- नगर परिषद, नगरपालिका व महानगरपालिका यांच्या हद्दीत नसलेला भाग म्हणजे ग्रामीण भाग होय.

३) शहरी भाग :- नगरपरिषद, नगरपालिका व महानगरपालिका यांच्या हद्दीत असलेला भाग म्हणजे शहरी भाग होय.

• उद्दिष्ट :-

प्रस्तुत संशोधनासाठी संशोधकाने ग्रामीण व शहरी खेळाडूंच्या शारीरिक क्षमतेचा शोध घेणे हा उद्देश डोळ्यासमोर ठेवून संशोधन कार्य केले आहे.

परिकल्पना : १) ग्रामीण व शहरी खेळाडूंच्या शारीरिक क्षमता माध्यमांत गुणात फरक आढळून येतो.

TRUE COPY

Besale

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College,

Dahivel Tal. Sakri, Dist. Dhule.

CS

CamScanner

Peer Reviewed Referred and
UGC Listed Journal
(Journal No. 47100)

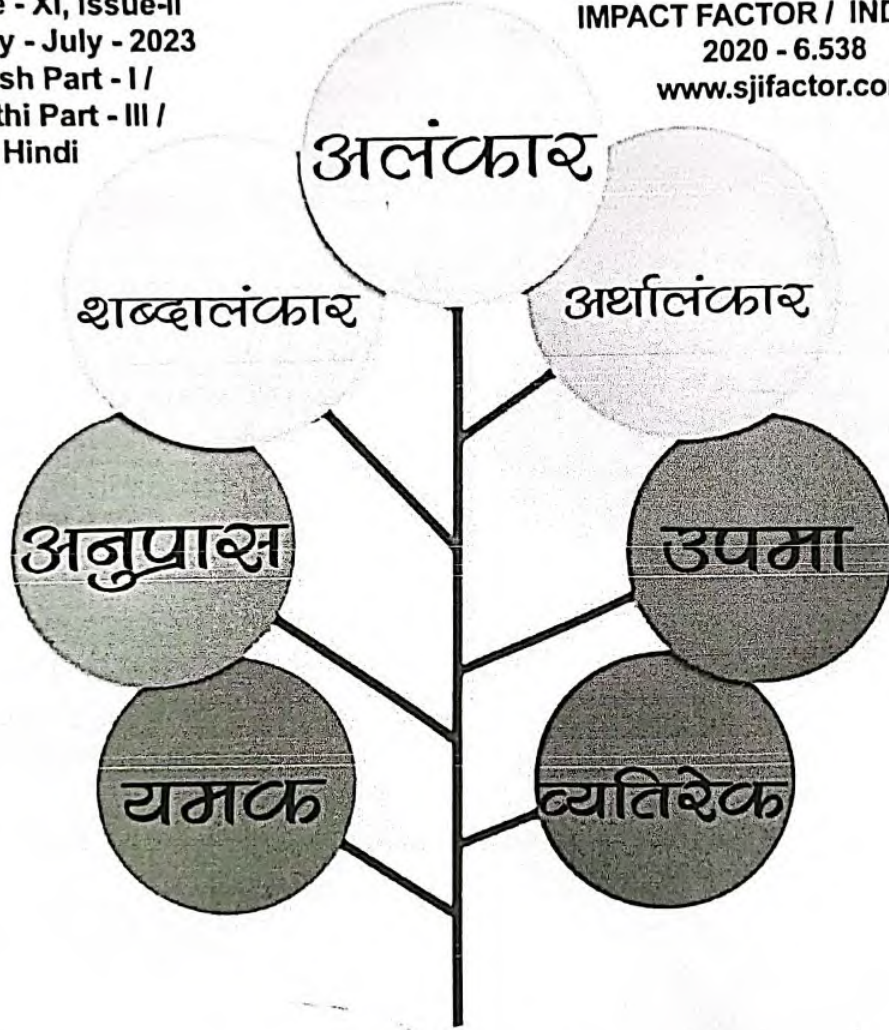

ISSN 2279 - 0489
AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY
HALF YEARLY RESEARCH JOURNAL

GENIUS

Volume - XI, Issue-II
February - July - 2023
English Part - I /
Marathi Part - III /
Hindi

IMPACT FACTOR / INDEXING
2020 - 6.538
www.sjifactor.com

**Ajanta
Prakashan**

TRUE - COPY

Besab

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule

Scanned with CamScanner

CONTENTS OF MARATHI PART - III

अ.क्र.	लेख आणि लेखकाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१	१९ वे शतक : अमेरिका-युरोप आणि भारतातील स्त्री सुधारणा चळवळीचा तौलनिक अभ्यास डॉ. श्रीहरी रामचंद्र धोरवत	१-६
२	एकोणिसाव्या शतकातील महिला सुधारणा चळवळीमधील समाज सुधारकांचे योगदान (राजा राममोहन रॉय अआणि महात्मा ज्योतिबा फुलें यांच्या संदर्भात) सुधीर रामचंद्र धोंगडे डॉ. प्रदीप महादेव जगताप	७-१०
३	स्त्रीवादी साहित्यिका पंडिता रमाबाई : एक अभ्यास डॉ. श्रीमती स्वाती रा. सरोदे	११-१५
४	पंडिता रमाबाईचे समाजकार्य प्रा. डॉ. जयश्री देशमुख	१६-१९
५	इतिहासातील दुर्लक्षित पान - फातिमा शेख प्रा. डॉ. जगदीश शेवते	२०-२२
६	उच्च वर्णीय हिंदू स्त्रियांची स्थिती : पंडिता रमाबाई प्रा. डॉ. पठारे उत्तम आप्पासाहेब	२३-२७
७	पंडिता रमाबाई यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचे विविध पॅलू प्रा. सुपमा रामचंद्र जाधव	२८-३३
८	कर्तृत्वशालिनी : पंडिता रमाबाई डॉ. विकास भानुदास टकले	३४-३८
९	पंडिता रमाबाई यांचे पर्यावरणवादी दृष्टीकोनातून सुधारणावादी विचार प्रा. डॉ. यशवंत मुरलीधर साळुंके	३९-४३
१०	पंडिता रमाबाई व महिला सबलीकरण डॉ. जितेंद्र यशवंत वडशिंगकर	४४-४७
११	पंडिता रमाबाईचा ख्रिश्चन धर्मांगिकार आणि वृत्तपत्रिय टोकेचे आव्हान डॉ. संदीप संभाजी तारदाळकर	४८-५२
१२	भारतीय समाजात ख्रिस्ती मिशनऱ्यांचे विवाहाच्या बाबतीत असलेले आधुनिक कार्य प्रा. डॉ. योगेश जगन्नाथ कोरडे	५३-५७
१३	पंडिता रमाबाई सरस्वती यांचे महिलांसाठीचे कार्य सा. प्रा. आरती दत्तात्रय सुतार सा. प्रा. योगिता बाळासाहेब दिवेकर	५८-६१
१४	पंडिता रमाबाईचे दुष्काळातील कार्य व विशेष गुण सा. प्रा. सीमा उमेश शिंदे	६२-६६

१२. भारतीय समाजात ख्रिस्ती मिशनऱ्यांचे विवाहाच्या बाबतीत असलेले आधुनिक कार्य

प्रा. डॉ. योगेश जगन्नाथ कोरडे

इतिहास विभाग प्रमुख, उत्तमराव पार्लो कला व विज्ञान महाद्यालय, दहिवेल, ता. साक्री, जि. धुळे.

प्रस्तावना

भारतीय समाजात ख्रिस्ती मिशनऱ्यांनी विवाहाच्या बाबतीत आपले आधुनिक पध्दतीचे धोरण राबवून भारतीय समाजात मोठ्या प्रमाणावर जागृती / समाज प्रबोधन घडवून आणण्याचे महान असे कार्य केलेले दिसून येते. त्यात त्यांनी विवाह विषयक कायदे करून व बालविवाह कायद्याने बंद करून भारतीय समाजात जागृती घडविण्याचे महत्त्वपूर्ण कार्य केले. विवाहाच्या बाबतीत ख्रिस्ती समाजातील असलेले आधुनिक विचार भारतीय समाजात रुजविण्याचे महान असे कार्य करून भारतीय समाजात विवाहाच्या बाबतीत आधुनिकीकरण घडवून आणले.

उद्दीष्टे

1. ख्रिस्ती धर्मकायदे संहिता अभ्यासने.
2. ख्रिस्ती धर्मातील विवाह विषयक कायदे अभ्यासणे.
3. ख्रिस्ती धर्मातील विवाहाच्या बाबतीत असलेल्या आधुनिक विचारांचा आढावा घेणे.
4. बालविवाह प्रतिबंधक कायदा अभ्यासणे.
5. ख्रिस्ती मिशनऱ्यांच्या विवाहाच्या बाबतीत असलेल्या आधुनिकतेमुळे भारतीय समाजात घडून आलेल्या जागृतीचा आढावा घेणे.

ख्रिस्ती बांधवांचे नैतिक जीवन

कॅनन लॉ : धर्मकायदेसंहिता

ख्रिस्ती धर्माची नैतिक जीवनविषयक व पापपुण्यविषयक विशिष्ट अशी एक संकल्पना आहे. रोम येथील पोप यांच्या नियंत्रणानुसार वेगवेगळ्या देशांतील धर्माधिकारी व तज्ञ व्यक्ती एकत्र येऊन रोम येथे विश्वपरिषद घडवून आणतात. तेथे नैतिक बाबींचा सर्वंकष विचार करून 'नैतिक मुल्ये' नियमांच्या रूपाने घोषित करतात. दोनहजार वर्षात झालेल्या परिषदांमधील ठरावाचा अर्थ (सार) म्हणजे 'नियम' होय. त्यातील कायदेशीर भागास 'कॅनन लॉ' म्हणून ग्रंथ तयार करण्यात आलेला आहे. सर्व ख्रिस्ती बांधवांना 'कॅनन लॉ' कायद्यांचे शिस्तबद्ध वर्गीकरण करून इ.स. 1917 मध्ये ग्रंथीकरण करण्यात आले व 'कॅनन लॉ' चे इ.स. 1983 मध्ये नुतनीकरण करण्यात आले.

TRUE - COPY

43

Besale

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Scanned with CamScanner

ISSN 2319 - 359X
AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY
HALF YEARLY RESEARCH JOURNAL

IDEAL

Volume - XI   Issue - I   September - February - 2022-23

MARATHI / HINDI PART - I

Peer Reviewed Refereed and
UGC Listed Journal No. 47026

ज्ञान-विज्ञान विमुक्तये

IMPACT FACTOR / INDEXING
2020 - 6.008
www.sjifactor.com

❖ EDITOR ❖

Assit. Prof. Vinay Shankarrao Hatole
M.Sc (Math's), M.B.A. (Mkt), M.B.A (H.R),
M.Drama (Acting), M.Drama (Prod & Dir), M.Ed.

❖ PUBLISHED BY ❖

Ajanta Prakashan
Aurangabad. (M.S.)

TRUE - COPY

Besale

PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

१३. लोकमत निर्मिती प्रक्रियेत प्रसार माध्यमांच्या योगदानाचा अभ्यास

डॉ. सुनिल नाना संदानशिव

सहयोगी प्राध्यापक, राज्यशास्त्र विभाग, उत्तमराव पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालय, दहिवेल, ता. साक्री, जि. धुळे.

प्रस्तावना

आधुनिक काळातील आजच्या रोजच्या जीवनात प्रसार माध्यमांचे महत्त्व आता सर्वमान्य झाले आहे. विशेषतः लोकशाही शासन व्यवस्था असणाऱ्या देशांमध्ये तर हे निश्चितच मोठे आहे. आपले गान्हाणे मांडण्याचे लोकशाही मार्गाचे हक्काचे साधन म्हणून सर्व सामान्य नागरीक प्रसार माध्यमांकडे पाहतात. या प्रसार माध्यम जगताचे प्रथम युग वृत्तपत्राच्या माध्यमातून सुरु झाले त्यासाठी छापखाने अस्तीत्वात आले आणि त्यातून सर्वप्रथम वृत्तपत्राचा उदय झाला त्यामुळे जगातील प्रबोधन युगाला वेगळी गती आणि दिशा मिळाली. जर्मनीच्या गेट बर्गने छापखाना सुरु केला आणि 16 व्या शतकात माहिती क्रांतीचा पाया रचला गेला. 15 व्या शतकात मुद्रणकलेचा शोध लागला, 16 व्या शतकात भारतात मुद्रणाची सुरुवात झाली 18 व्या शतकात भारतात ईस्ट इंडिया कंपनीच्या माध्यमातून इंग्रजांचा प्रवेश झाला आणि त्यांच्या सांस्कृतिक प्रभावाच्या वाटचालीत देशातील प्रबोधनाला मिळालेले वळण आणि भारतीय वृत्तपत्रांच्या आरंभाला आणि लोकप्रियतेला गती मिळाली आज आधुनिक काळात इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांचा प्रभाव असा सर्वदूर पोहोचला तरी लोकांशी संवाद आणि संपर्क साधण्याचे लोकशिक्षणाचे प्रभावी माध्यम वृत्तपत्र रच राहिलेले आहे. वृत्तपत्र हेच सांघीक स्वरूपाची निर्मिती आहे. आज गेल्या 10 वर्षांपासुन इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांनी सांस्कृतिक जीवनात प्रभावीपणे स्थान मिळविले असले तरी वृत्तपत्रांच्या स्वरूपावर त्याचा काहीही परिणाम झाला नाही. भारताच्या स्वातंत्र्यपूर्व काळापासुन राजाराम मोहनराय, लोकमान्य टिळक, म. गांधी, डॉ. आंबेडकर, गडकरी, रानडे, यांच्या सारख्यांनी सामाजिक व राजकीय विचारांच्या प्रचार व प्रसारासाठी मुद्रीत माध्यमांचा वापर केला त्यात बेंगल गॅझेट, केसरी, दर्पण, मुकनायक, मराठा, ज्ञानोदय, या सारख्या वृत्तपत्रांच्या माध्यमातून सामान्य माणसांच्या भावनेला वाचा फोडण्याचा प्रयत्न केला त्यातुन सामाजिक जागृती व आत्मभान निर्माण होण्यास मदत झाली.

शोध निबंधाचे उद्दीष्टे

1. प्रसार माध्यमातील वृत्तपत्रांच्या वाटचालीचा ऐतिहासिक आढावा घेणे
2. प्रसार माध्यमांच्या बदलत्या स्वरूपाचे अवलोकन करणे
3. प्रसार माध्यमांच्या मार्फत होणाऱ्या लोकमत निर्मितीचा अभ्यास करणे
4. वृत्तपत्रांच्या माध्यमातून समाज प्रबोधन करणाऱ्या साहित्याचा अभ्यास करणे

शोध निबंधाचे गृहितके

1. वृत्तपत्र हे छापिलेले स्वरूपाचे सर्व प्रथम विकसित झालेले प्रमुख प्रसार माध्यम आहे.
2. वृत्तपत्रातुन राजकीय व सामाजिक चळवळीला मोलाचे योगदान दिलेले आहे.
3. सामुहीक स्वरूपात लोकमत निर्माण होण्यात प्रसार माध्यमांची भूमिका महत्त्वाची असते.
4. आज आधुनिक काळात इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांचा वापर अतिशय मोठ्या प्रमाणात झालेला दिसुन येतो.

TRUE - COPY

PRINCIPAL,

ISSN - 2279 - 0489
AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY
HALF YEARLY RESEARCH JOURNAL

GENIUS

Volume - XI

Issue - I

August - January - 2022-23

English / Marathi Part - I

Peer Reviewed Refereed and
UGC Listed Journal No. 47100

ज्ञान-विज्ञान विमुक्तये

IMPACT FACTOR / INDEXING
2020 - 6.538
www.sjifactor.com

❖ EDITOR ❖

Asst. Prof. Vinay Shankarrao Hatole

M.Sc (Maths), M.B.A. (Mktg.), M.B.A. (H.R.),
M.Drama (Acting), M.Drama (Prod. & Dir.), M.Ed.

❖ PUBLISHED BY ❖

Ajanta Prakashan
Aurangabad. (M.S.)

TRUE - COPY

Besak
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. Colleg
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule

११. नागरीकांचा राज्यसंस्थे विषयक भूमिकांचा आणि राजकीय व्यवहारांचा अभ्यास

प्रा. डॉ. सुनिल नाना संदानशिव

सहयोगी प्राध्यापक (राज्यशास्त्र विभाग), उत्तराव पाटील कला व विज्ञान महाविद्यालय दहिवेल, ता. साक्री, जि. धुळे.

प्रस्तावना

व्यक्ती व्यक्तीमध्ये समुहाने राहण्याची नैसर्गिक प्रवृत्ती असते तशीच ती मानवेत्तर प्राण्यांमध्ये सुध्दा समुहाने राहण्याची प्रवृत्ती दिसून येते उदा. मधमाशा, मुंग्या, हत्ती, माकड, हरणे इ. प्राणी कळप करून राहतात. मनुष्य हा तर समाजशील प्राणी आहे. व्यक्तीला समाजात राहून स्वतःचे जीवन सुखी आणि समृद्ध करता येते, समाज हा व्यक्तींचा बनलेला असतो. व्यक्तींच्या मानसिक, वैचारीक, सांस्कृतिक आणि भौतिक प्रगतीसाठी व्यक्तीला समाजावर अवलंबून राहावे लागते. व्यक्तींच्या जीवनात दैनंदिन गरजा भागविण्यासाठी माणसाला इतर माणसांची मदत घ्यावी लागते आणि तडजोडीच्या वृत्तीने इतरांबरोबर सहकार्य करून एकत्रितपणे गटाने राहावे लागते तसेच सामाजिक व राजकीय उद्दीष्ट्ये साध्य करण्याच्या दृष्टीने अशा व्यक्तींचा समुह आवश्यक असतो. यामुळे व्यक्तींचे राजकीय वर्तण, व्यवहार, राजकीय घडामोडी या सर्वांचा परिणाम व्यक्तींच्या जीवनावर होत असतो राज्य संस्थेचे स्वरूप आणि कार्य यामुळे व्यक्तींचा विकास साध्य होत असतो. तसेच व्यक्तींची राजकीय मुल्ये निर्माण होत असतात. राज्यांची उद्दीष्ट्ये आणि राज्याच्या तांत्रिक बाबींचा अभ्यास व्यक्तींच्या जीवनात आवश्यक असतो मनुष्याने स्वतःच्या विकासासाठी अनेक संस्था स्थापन केल्या मनुष्यांने आपल्या विकासाबरोबर अनेक संस्थांचे पस्पूरांशी आणि व्यक्तींचे संस्थांशी कसे संबंध असावेत ह्या बाबतीत आवश्यक असलेले नियम तयार केले, ते कार्यवाहीत आणावेत, सामुहिक जिवन नियंत्रणात आणावे या सर्व बाबी नियंत्रणात आणण्यासाठी राज्य संस्थेची निर्मिती केली म्हणजेच व्यक्तीनी करार करून आपले स्वतःचे सामाजिक अस्तित्व राज्य संस्थेकडे सुपूर्त केले आणि स्वतःला राज्याच्या अंकित करून व्यक्ती पेक्षा राज्य सर्वश्रेष्ठ असेल असे मान्य केले.

शोध निबंधाचे उद्दिष्टे

1. राज्याच्या सत्तेशी संबंधीत कार्य व अधिकाराचा अभ्यास करणे
2. व्यक्ती स्वातंत्र्याच्या रक्षणासाठी राज्यसंस्थेच्या भूमिकांचा आढावा घेणे
3. मानवी समाजाचे सर्वांगीण कल्याण साधण्यासाठी राज्यसंस्थेच्या स्वरूपाचा ऐतिहासिक दृष्टीने आढावा घेणे.
4. व्यक्ती जिवन सुखी होण्यासाठी कल्याणकारी राज्यातील व्यक्तीजीवनाशी जोडणाऱ्या घटकांचा अभ्यास करणे

गृहीतके

1. मानवी संरक्षणाच्या दृष्टीने समुहाने राहून स्वताला राज्य संस्थांच्या नियंत्रणात प्रस्थापीत करणे आवश्यक आहे.
2. सामुहिक जिवनात इतर मानसांबरोबर राहावे लागल्यामुळे व्यक्तीला स्वतःच्या वर्तणावर नियंत्रण मिळविणे शक्य होते.
3. व्यक्ती नागरिकत्वाच्या स्वरूपात राष्ट्रीय वृत्तीने राज्यविषयीच्या प्रेम भावनेने प्रेरीत होत असतात.
4. समाजातल्या अनेक सामाजिक संस्थापैकी राज्य ही सुध्दा एक संस्थाच असते.

शोध निबंधाचे महत्त्व

राज्य संस्था ही व्यक्तीपेक्षा श्रेष्ठ आहे व्यक्ती हे साधन असून राज्य हे साधन आहे. राज्याचे महत्त्व आणि सामर्थ्य वाढविण्यासाठी व्यक्तीने आपले स्वातंत्र्य व हित यांचा त्याग केला पाहिजे व्यक्ती स्वातंत्र्य वादी विचारांचे लोक राज्याला व्यक्ती

TRUE - COPY

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri Dist. Dhule

UGC CARE LISTED
ISSN No.2394-5990

संशोधक

• वर्ष : ९० • डिसेंबर २०२२ • पुरवणी विशेषांक ०२

75
आज़ादी का
अमृत महोत्सव

इतिहासकार्य वि. का.राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

TRUE - COPY

Besale

PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

UGC CARE LISTED
ISSN No. 2394-5990

इतिहासाचार्य वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
या संस्थेचे त्रैमासिक

॥ संशोधक ॥

पुरवणी अंक - डिसेंबर २०२२ (त्रैमासिक)

● शके १९४४ ● वर्ष : ९० ● पुरवणी अंक : ११

संपादक मंडळ

● प्राचार्य डॉ.सर्जेराव भामरे ● प्रा.डॉ.मृदुला वर्मा ● प्रा.श्रीपाद नांदेडकर

अतिथी संपादक

● मा.स्मिताजी अजमेरा ● प्रा.डॉ.डी.झेड. चौधरी ● प्रा.डॉ.विनोद उपर्वट

* प्रकाशक *

श्री. संजय मुंदडा

कार्याध्यक्ष, इ.वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे ४२४००१.

दूरध्वनी (०२५६२) २३३८४८, ९४०४५७७०२०

कार्यालयीन वेळ

सकाळी ९.३० ते १.००, सायंकाळी ४.३० ते ८.०० (रविवार सुटी)

मूल्य ₹ १००/-

वार्षिक वर्गणी ₹ ५००/-; आजीव वर्गणी ₹ ५०००/- (१४ वर्षे)

विशेष सूचना : संशोधक त्रैमासिकाची वर्गणी चेक/ड्राफ्ट ने
'संशोधक त्रैमासिक राजवाडे मंडळ, धुळे' या नावाने पाठवावी.

अक्षरजुळवणी : अनिल साठये, बावधन, पुणे २१.

महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळाने या नियतकालिकेच्या प्रकाशनार्थ अनुदान दिले आहे. या नियतकालिकेतील लेखकांच्या विचारांशी मंडळ व शासन सहमत असेलच असे नाही.

TRUE - COPY

Besak

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

अनुक्रमणिका

- 1 **The culture of transgender community and their present status in indian society**
- 1) Prof. Ashish Ramchandra Gangurde, Dhule; 2)Dr. Rekha Purrushottamdas
Pahuja, Jalgaon ----- 05
- 2 **Effectiveness of Flipped Classroom Strategy on Achievement Score and Problem Solving Ability of Seventh Standard Students**
- Asst.Prof.Ashish Gurav, Nasik ----- 10
- 3 **Naga-Mandala: A study through Patanjali's Raag Klesha**
- 1. Ashwini Patingrao Bhadane, Indore; 2. Dr. Purwa Kanoongo, Indore ----- 15
- 4 **The Female Face in the Media and Real Existence of Women: A Conflict**
- 1. Dr. Bharat D. Khandagale, 2. Dr. Shweta V. Vaidya ----- 18
- 5 **Communication through WEBSITES in Glaobalized Era**
- Dr. Deepak Shantaram Chaudhari, Dhule (MS) ----- 22
- 6 **Fundamentalism and Terrorism**
- Dr. Dinesh Dayaram Mali, Sakri, Dist. Dhule ----- 27
- 7 **Identity Crisis and Immigration in Chitra Banerjee Divakaruni's Novel Queen of Dreams** - Dr. Deepak Deore, Dhule ----- 31
- 8 **Influence of Globalization on Indian Language and Culture**
- Prof. Gopal Suryawanshi, Dhule ----- 35
- 9 **Career Opportunities in Translation** - Dr. Jasmeen Mujawar, Sangli ----- 38
- 10 **Social and Political Contribution of Sardar Vallabhbhai Patel**
- Prof. Krishna Vasave, Pimpalner, Tal. Sakri, Dist. Dhule ----- 42
- 11 **Effectiveness of Eliciting in Developing Communication Skill in English**
- Dr. Kailas Choudhari, Nandurbar ----- 46
- 12 **Effectiveness of Constructivist Strategies in Teacher Education Programme**
- 1) Asst. Prof. Mangesh Kadlag, Nasik 2) Dr. Shaila P. Chavan ----- 51
- 13 **Educational Thinker Gijubhai Badheka's Literature and its Importance in Present Context** - Dr. Monali Kakade, Nasik ----- 54
- 14 **Prospects of Religious Faiths in Future Society in Arthur C. Clarke's Novel 3001: The Final Odyssey** - Prof. Prashant Shinde, Indapur, Dist. Pune ----- 57
- 15 **Human Rights Realities of Social Justice**
- Prof. Prashant Wankhede, Dhule ----- 61
- 16 **A Comparative study of selected Physiological and Skill related fitness variables of Tribal and Urban Students of Jalgaon City** - 1) Asst. Prof. Pravin Kolhe, Jalgaon
2) Dr. Anand Upadhyay ----- 65
- 17 **A Study of Conceptual Development of Resilience** - 1) Dr. Priti Sonar, Nasik;
2) Dr. Vidya Jadhav, Nasik; 3) Dr. Chandrakant Borase, Nasik ----- 69
- 18 **New Trends of Social Media and Economic Growth**
- Dr. Purnima Wankhee, Dhule ----- 72

TRUE - COPY

P. S. S. S.
PRINCIPAL,
Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahival, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

19	The plights of Consumers and efficacy of Consumer Protection Act, 2019 - Dr.R.N.Makasare, Dhule -----	77
20	Comparative study of teacher and students awareness about Right to Education - 2009 - 1)Dr.Sachin Adhangale, Nasik 2)Dr.Kailash R. Khonde -----	82
21	Society, Reality & Delineation: A Study of the Selected Translated Short Stories Published in Sahitya Academy's Bi-Monthly, 'Indian Literature' - Asst.Prof.Sachin Bagul, Nasik -----	87
22	The Important Role of Social Media in Economic Development of India - Dr.Sambhaji Kadam, Navalnagar, Dist. Dhule -----	92
23	The Regressive Nature of Television Soaps and Its Impact on Society - Dr.Sunita Kulkarni, Mumbai -----	96
24	social media as a communication tool for persons with disability - Prof.Vidya Patil, Dhule -----	101
25	Women Empowerment and their Constitutional and Legal Rights - Prof.Vijay Suryawanshi, Nandurbar -----	107
26	A comparative study of the effectiveness of Mobile Application and School Class - 1)Mrs. Yogita Chaudhari, Akkalkuwa, Dist.Nandurbar 2)Dr. S. M. Chaudhari -----	110
27	Case Study Of Public Private Partnership: A Grow More Pulses - Prof. M. S. Patil; Prof. S. D. Patil; Prof. S. H. Ban, Dhule -----	113
28	Role of Media in Economic Development of the Developing Countries - Dr.Rohini Bhoite, Pune -----	119
29	The Role of Media in Democracy - 1) Prof.V. V. Jawale; 2) Prof. B. B. Gadekar, Nasik -----	123
30	E learning and Social Media - 1)Asst. Prof.Satava Shinde, Nasik 2)Dr. Nitinkumar Mali -----	129
31	Failure Of Indecent Representation Act And Need For A New Law - Dr.Manish Sonawane, Nasik -----	132
32	Role of Social Media in Financial Literacy - 1)Prof.Samruddhi Chepe, Nasik 2)Dr. Anita Shelke -----	136
33	A brief study of the Evolution of Indian Drama in English - Prof.Yogeshwari Patil, Jalgaon -----	139
34	Jane Austen Novels: The refrains of Love and Marriage - Dr. Yogesh Pohokar, Lad Karanja, Dist. Washim -----	144
35	Impact of social media on the academic library services during lockdown due to COVID-19 - Prof.Varsha Varma, Pune -----	148
36	A Study On Personality Differences Among Orphaned And Non-orphaned Children - 1)Prof.Santosh Janrao, Pune 2)Dr. Gauri Kadam -----	152
37	Analytical Study of Rajarshi Shahu Maharaj's Ideology - Dr.Ramesh Khairnar, Songir, Dhule -----	156

- 38 **Impact of Social Media on English Language and Literature**
- Dr.Nilesh Guruchal, Bhusawal----- 160
- 39 **Political and Social Thought of Bal Gangadhar Tilak**
- Dr.Jayashri Salunke, Dhule ----- 164
- 40 **Silent Protest: A Feminist Study of Alice Munro's Lives of Girls and Women**
- Prof.Ireshasaheb Shaikh, Dahiwel, Tal.Sakri, Dist.Dhule ----- 169
- 41 **Human Relationship in Ahirani Verse Lines in Khandesh**
- Dr.Umesh Patil, Nardana, Tal.Sindkheda, Dist.Dhule ----- 174
- 42 **Role of Education, Literatur in Global Development With Context of India**
-Dr.Swati Jajoo, Bilaspur (C.G) ----- 177
- 43 **To Study The Effect Of Education Level On Modernity Among College Students**
- 1)Prof.Balaji Nivlikar, Pune; 2) Rajendra Mhaske, Pune ----- 184
- 44 **Impact of parenting styles on adolescent children's problems and their academic performance** - Dr.Anita Shelke, Nashik ----- 188

TRUE - COPY

Besale

PRINCIPAL,

Uttamrao Patil Arts & Sci. College
Dahivel, Tal. Sakri, Dist. Dhule.

Silent Protest: A Feminist Study of Alice Munro's Lives of Girls and Women

Ireshadsaheb Usmansaheb Shaikh

Assistant Professor in English

Uttamrao Patil Arts and Science College, Dahivel, Tal.Sakri, Dist.Dhule

Dr. Suvarna T. Shinde

Professor & Head, Dept. Of English

SNDT Arts, Commerce, BCA and Home Science College for Women, Dhule

Abstract :

Feminism exposes the subjugation of women ingrained in social, political, economic and cultural forms. Feminism aims to establish equity based on gender that has been neglected for centuries due to prevalent patriarchal ideologies. Feminism opposes male dominance in every walk of human life and defines social, cultural, political and economic equality. Female writers have endeavoured to voice their women characters to speak against the male authority. Alice Munro is not an exception to it. Alice Munro is regarded as one of the great living short story writers of Canada. She has created a microcosm of women characters in her short stories. Her heroes are all women and men have been depicted to serve a purpose, often partial and never to appear later to tell their story. She has portrayed women of different ages and different generations, with her prime focus on the lives and struggles of girls and women. To her Feminism at its extreme is not good. She does not want to be polemic; she wanted her world of stories to be all-inclusive. Notwithstanding, the issues of women, She declares that she is on the side of women. Her short stories present feminist ideas, her women characters silently revolt against oppression and gender inequality. Alice Munro, in her short story collection Lives of Girls and Women, presents a story of the growth of Del Jordon from a girl to a writer.

Key Words :

Feminism, stereotype, identity, protest, short story, the quest for identity, equality etc.

Introduction :

Feminism is an 'umbrella' term that covers various political movements and ideologies from different approaches. Feminism aims to identify

oppression, discrimination and subjugation of women in every walk of human life. Feminists advocates social, economical, political and cultural equality between sexes. The feminist critics expose social conditions that impose limitations based on gender. They try to offer solutions to the issues of women and try to establish equity. Many women writers include feminist agendas and ideas in their writings. From Mary Wollstonecraft to Virginia Woolf and from Virginia Woolf to Alice Walker, women writers have produced a large amount of feminist literature, covering the themes of subjugation, discrimination, gender equality, intellectual pursuits and quest for identity. Simone de Beauvoir puts the representation of women in her famous quote; one is not born, but becomes, woman. (17) Alice Munro, a famous Canadian short story writer, wrote a large number of books on the lives of girls and women. Her short story collections offer a wide range of feminist ideas, aimed at the empowerment of women.

Alice Munro is widely regarded as one of the greatest living short fiction writers of Canada. She was born and grew up in Wingham, Ontario to a silver fox rearing family. She attended the University of Western Ontario, but due to her mother's illness, she had to leave University to do a job and to take care of her family. She started writing short stories at an early age and published her first collection of short stories Dance of the Happy Shades in 1968. She emerged as a distinguished short-story writer during her writing career and she had produced fourteen short story collections till 2012. She published her last work Dear Life in 2012. She won humorous prestigious awards, including Governor General's Literary Awards, the Lannan

Literary Award, the W.H. Smith Award, the National Book Critics Circle Award and most notable the Nobel Prize for her lifetime contribution to literature. Her remarkable works include *Dance of the Happy Shades* (1968), *Lives of Girls and Women* (1971), *The Beggar Maid* (1978), *Moons of Jupiter* (1982), *Friend of My Youth* (1990), *Hateship, Friendship, Courtship, Loveship, Marriage* (2001) and *Runaway* (2004).

Alice Munro, in her short fiction, has portrayed a miniature world of women across different generations. She has sketched all types of women including wives, mothers, aunts, sisters, and daughters in her short stories. Her stories are full of feminist thoughts, being a woman writer, she deals exclusively with women characters and their endeavours to achieve self-identity, her main characters are all women especially common and working-class women and by portraying these, she negates the classical rules of the canon. In an interview with Harold Harwood, she claimed herself "a feminist with certain measures." (125) She aptly expounds that she has opposed radical feminism. She wants to present an all-inclusive world in her stories. She doesn't want a world without men. 'Like Chekov, Munro doesn't have a political point to make. She isn't sexist; she has no axe to grind. She is simply bearing witness to the human experience, reporting from the front lines.' (Robinson)

Despite her claim not to be a staunch feminist, her short stories are filled with feminist ideas that lead her women characters to fight against discrimination on the grounds of gender. Her writing itself shows a feminist agenda at work smashing the patriarchy. Her women protagonists do not fit in stereotypes, they chose their ways unlike normal women of their time, and they constantly fight against the male dominance and feminine expectations of the society to achieve their identities leaving behind gendered identities.

Munro has chosen certain deviations from the male canon, firstly, she has chosen short story as a medium to write which is a marginal genre in itself,

secondly, she has written about only girls and women, men are portrayed only to serve a purpose, thirdly she writes about poor, middle class and marginal people unlike larger than life men character in male works. By making a shift, she has transformed the ordinary lives of women to extraordinary. She has tried to create a female canon by portraying a whole world of women as equally important as the world of men. Janet Beer aptly writes, "Story after story delineates the end of male exclusivity, whether in the role of pioneer, breadwinner, intellectual or suitor." (125) Alice Munro staged a silent protest against subjugation, oppression and marginalisation of women in her short stories. Her protagonists often express their disbelief in the patriarchal structure and roles offered to women in society.

Lives of Girls and Women was published in 1971 as the second book of Alice Munro. It is a collection of eight interlinked stories and is often considered a novel, but lacks the qualities of a novel. It comes under a category of *Kunstlerroman* work that delineates the growth of a writer. These stories are interconnected by a protagonist Del Jordon and depict a coming of age story of the protagonist and her growth from a child into an adolescent and from an adolescent into a mature woman writer at the end of the collection. Munro has introduced readers, in the form of Del Jordon, a leading women protagonist, rebellious, smashing patriarchy at every turn of her life. The story of Del has been compared with James Joyce's *Stephen Dedalus* from *A Portrait of the Artist as a Young Man* by many critics.

The first short story in the collection is 'The Flats Road' which deals with Del's childhood days spent at Flats Road, which indicate a place at the end of the city, Jubilee. In the story, Del is just a child about ten to eleven years old who widens her imagination and knowledge about the outside world with new experiences. Even though she is still a child, she has her understanding of the world and things happening around her.

childhood days on a farm with her parents and a younger brother. Munro narrates that the place is full of social outcasts, the place Flats Road itself is neither a country nor a town, it is an in-between place. Aman is working with his father Uncle Benny makes much of the story. Del finds Uncle Benny's tabloid newspaper interesting because it provides interesting and imaginative news. She gets impressed with the rebellious attitude of Uncle Benny's mail-order bride Madeleine who gets crazy about her imposed marriage. She is a mother of an illegitimate child and is still in her teenage. She becomes mentally unstable due to being a victim of cruelty at a very young age. She is wild like an animal, rebellious, throws things at people, beats her toddler child and taking an opportunity runs away leaving uncle Benny stunned. Del likes her rebellious and vixen like mother attitude. It shows Del has developed a mindset against social conditions and impositions that control women. She learns to understand things differently at a very young age.

The second story in the collection is 'Heirs of the Living Body' in which the growth of Del's mind continues. She comes to know the meaning of death and what a conventional woman is? She meets her Uncle Craig who is writing the history of the county and the family. His writing history of the family with every detail doesn't inspire Del; she terms it as uninteresting and worthless. His spinster sisters Aunt Elspeth and Auntie Grace are specialists in doing domestic works; waste most of their time in gossiping and doing daily chores. They are experts in "floor scrubbing, cucumber hoeing, potato digging, bean and tomato picking, canning, pickling, washing, starching, sprinkling, ironing, waxing, baking." (Lives of Girls and Women, 38) Her aunt Moira to whom she described as an example the 'wretched survivors of the female life'. (Lives of Girls and Women, 97) It is due to the illness of her female body. The spinster aunts represent conventional domestic women who respect "men's work beyond everything". (Lives of Girls and Women, 148) They believe her brother is doing a

great job by writing the history of the family and county. With these experiences, Del's knowledge about the conventional lives of women widens. Her thoughts differ from her aunts who believe in greatness in men's work. She takes her stand firmly to deny the superiority of the man. She also rejects the dependence of a woman on a man.

The third story 'Princess Ida' is about Del's mother Addie Jordon and her difficult childhood days. Del's mother Addie Jordon doesn't fall under the category of stereotype, she is a progressive woman, who earns by selling encyclopaedias and likes a town life. But she has sacrificed much of her independence for the family. She is not open and free about a woman's sexual life and freedom. She doesn't like looseness; Del never considers her mother and father a romantic couple. But she supports her mother for her individuality. She had faced a lot of hardships to attend high school. Her family was a typical patriarchal family that neglected girls' education. She had also been sexually assaulted by her younger brother Bill during her childhood. In addition to that Del's Grandmother was a religious fanatic who spent her days either weeping or praying and spent her all money on buying copies of the Bible to give to the non-believers instead of using the money for children's education. She had to escape her home on a farm hiding behind bushes from her parents. She achieved what she wanted but she later sacrificed her freedom for a family and the betterment of children. She wants her daughter should not suffer such hardships hence she provides everything to Del that she couldn't. Her story itself is a story of a woman who fights her whole life for self-autonomy. She had put some restrictions on herself in terms of her romantic life. She is an intellectual woman.

The fourth story 'Age of Faith' deals with Del's experiments with religion. She and her brother Owen had been baptized in the United Church, but no member of her family attends the church. She wants to know whether God is real. Her mother is an atheist and criticizes organized religion. Del contrasts

TRUE COPY

Basak
(2022)
PRINCIPAL